

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Avem drept ori nu, să fim îngrijorați?

Sânt printre noi, chiar și între țărani, unii, că-ora le pare că prea mult vorbim despre primejdia evreiască, care n'ar fi așa de mare, cum noi a zugrăvim și o trimbițăm. Pentru aceștia scostem la iveală datele pe care le aflăm în „Universul” dela 5 Ian. 1927, care ne spune următoarele:

Starea neamurilor în țara noastră a suferit schimbări adânci, din pricina unei puternice și tot mai repezi veniri de valuri de oameni de peste Nistru (din Rusia), dela 1919 până la 1923. Fața orașelor noastre s'a schimbat. Stăpânirea averii nemijătoare (a caseilor și pământurilor în orașele noastre, — s'a schimbat).

„S'au ivit chiar anumite porniri economice (lupte de răzbatere) de o vreme încoace, cu vedita țintă de a stavili (a opri) ori-o puțință de propășire a neamului românesc!.. — Și ca pildă strigătoare, dă cele întâmplate cu capitala țării, cu Bucureștii:

La 1810 (cânte cu o sută și 16 ani) Bucureștii abia aveau 74.000 locuitori. La 1860 aveau 121.000, așadar o creștere firească, în 50 de ani, cam 50.000. După alți 60 de ani, în 1912 aveau 340.000, — creștere mai puternică, dar totuși abia cu 200 de mii în 60 de ani, sau cam 35.000 pe an.

După războiu, dela 1918 până la 1924, în cinci ani, de odată numărul locuitorilor Bucureștilor, crește ca peste noapte, dela 340.000, la peste 840.000, sau jumătate de milion în 5 ani! În tot anul 100.000.

Dacă această sporire ar fi urmat din năvala Românilor dela sate sau din alte orașe mai mici, dornici de negoț mai viu, în capitala țării, n'ar avea nimic de zis, te ai bucura chiar. Dar cât de trist e adevărul! Îi spune ziarul bucureștean, pe temelul cercetărilor făcute de câțiva învățați români: Aproape întreg acest spor, vine din năvala ce au dat-o asupra capitalei țării Evreii de peste Nistru (din Rusia), din Basarabia, din Moldova și din Ardeal. În urma acestei năvale, azi sunt cu totul străinate părțile de oraș cunoscute sub numele de: Clauș-Radu, Lucaci, Vergulni, Sfînta-Mina, Stelei și altele, apoi marile plefe Obor, Matsche Măcelaru, Grivița, Rahovei, Colentina și jurul lor, unde se simte din greu străduința lor de a cuprinde, prin cum-

părare, locurile ce numai île pot, pentru felurite așezăminte și fabrici ale lor. Așa că viitoarea numărătoare a locuitorilor, va scoate la iveală o zdrobitoare schimbare la față a Bucureștilor! — în păguba neamului românesc! — Prin urmare: Bucureștii numai au fost românești, nu mai sunt și — nu știm când vor mai fi!

Tot așa, spun aceiaș cercetători, stau lucrurile și la Botoșani (oraș în Moldova), unde Românii dau mereu napoi în fața creșterii peste capul lor, a Evreilor!

Și tot așa e, — adăgem noi, — și încolo în țară, aproape peste tot locul! Căci conducătorii sunt orbi, nu văd, ori se fac că nu văd, primejdia și o lasă să crească, ca o boală ce a cuprins neamul și o mistuie! Mișcile astupă cu praf de aur ochii celor ce ar trebui să vadă, și le astupă gura cu galbeni, ca să tacă!

Iar pe Tinerimea Universitară care a dat alarma anilor din armă, pe Liga Creștină care a ridicat steagul apărării naționale, și pe noi cari o sprijinim, — ne socotesc „nebuni” cari primejdum „bunele legături” ale țării cu străinătatea!

Cee-ce va să zică: Nu striga, prostule de Român, că tâharul ucigași au intrat în casa ta și te string de gramaz, — ca să nu audă vecinul și să se supere pe tine că strigi, — nu pe el, cari te strâng de gât!

Unde credeți, banilor Români, că vom ajunge pe acest drum?

De prin foi.

— De Anul-Nou. —

În foile de Anul-Nou gânditorii asupra treburilor de obște își arată cele mai adânci gândiri ale lor. Multe din ele spun adevărul atât de luminate, că e bine să fie cunoscute de cât mai multă lume. Am găsit de data asta mai ales două, pe cari le vom arăta și cetitorilor noștri, ca oglinzind ele adevărul mari și cari trebuie să dea de gândit neamului nostru românesc și să-l hotărască la o muncă, care să-i ferească de răul ce i-se arată și procește prin aceste gândiri de Anul-nou.

I. Una o găsim în gazeta „Svastica lașului” scrisă de Studentii Creștini dela Iași. Dl Profesor I. Găvănescul, o podoabă a Universității din Iași, om învățat, Român neînduplecat, deputat al „Ligii Creștine”, scrie de Anul-nou, printre altele următoarele:

„Și iată-ne, în sfârșit, cu visul împlinit: România Mare!

O, dacă ar fi numai România Mare! Dar e și România Nouă. Și dacă ar fi numai „nouă”, cum e nouă înfățișarea flăcăului care poartă trăsăturile copilului, și cum e nouă înfățișarea vârstnicului și a bătrânului, ce și păstrează în chipul lui liniile vieții lui de tânăr, și pe acelea ale părinților și strămoșilor. Noutatea dezvoltării aceleiaș soi de faptură, făcută de Dumnezeu să dăinuiească și să împodobască minunile firii.

Dar nu! România Nouă, e așa de „nouă”, că — nu se mai cunoaște pe ea însăși! Se uită în oglinda trecutului și în aceea a visurilor ei de viitor, și se întreabă: Cine sânt eu?”

Ce mult e spus în aceste puține cuvinte și în această minunată și dreaptă asemănare, despre scumpa noastră țară! — Înainte de război România era „mică”, dar era românească, și avea doar la 12—15 Români un strein. — Azi are la 5 Români un strein!..

Iaca ce pune pe gânduri pe oamenii cu mare iubire de neam și de țară: fața României s'a schimbat prea tare, încât ea, privindu se în oglindă, trebuie să se întrebe: oare eu sunt?

E datorința noastră și a rindului viitor de oameni, să facem, ca România să și recapete înfățișarea ei firească, frumoasă, românească!

Un răspuns frumos și adevărat, unor streini îndrăzneți.

Intr'un număr din Decembrie al ziarului „Universul” s'a publicat un bine dovedit articol despre stările rușinoase în care se află Românii la Primăria orașului Cernăuț (în Bucovina). Se arată că din vre-o 500 de slujbași ce să află la acea primărie, de sunt vre-o 80 de Români, și și aceștia în slujbe de mâna a doua, a treia, a patra!.. Dacă starea asta ar fi fost moștenită dela stăpânirea apusă, nici atunci nu e de închipuit, cum mai dăinuiește și azi? Că de 8 ani de zile, trebuiau să plece de acolo cel puțin jumătate, dacă nu 2 din 3 părți a vechilor slujbași, unii pentru că n'au voit să pună jurământul de supunere nouăi stăpâniri române, alții că au trecut la penzie și alții că au murit. În locul lor trebuia făcut

să între Români, numai Români, sau mai ales Români, — pentru a întări marea românească la acea primărie. Nu Români duși din toată lumea, dar Români bucovineni, că negreșit să aflau în Bucovina atâta Români destoinici, cari să fie așezați în scaunele de slujbași și conducători ai orașului de frunte al țărișoarei.

Durere, lucrul s'a petrecut prost de tot. Mâna românească i-a lipsit Bucovinei, și i-a lipsit în deosebi Cernăuțului! Au ieșit dela oraș în anii din urmă 180 de slujbași, dar — au fost numiți abia 60 de Români, și și aceștia în slujbe codășe, iar la ce e bun și hotărîtor, au fost poștiți tot streini: Nemți, Ruteni și mai ales Jidani!

Așa apoi, vai de ea romanizare a Cernăuțului! Streinii se simt tari, atothotărîtori, „domnii” români (ca Ministrul, de pae, Dori Popovici!..) umblă cu căciula 'n mână înaintea lor și le dau drept a fi ei „stăpâni” pe oraș, pe ținut, pe țărișoară. Căci sunt amariți, slabi, suflete seci, acești „bărbați politici” români, mai drept z'is aceste babe politice!

Impotriva acestei stări rușinoase a ridicat cuvântul dl Const. Bacalbașa fruntașul ziarist dela „Universul”.

La aceasta, gazeta evreiască „Czernovitzer Morgenblatt” a răspuns prin „O scrisoare deschisă”, în care crede că îl rupe pe dl Bacalbașa când îi spune, că: Noi avem drepturi câștigate asupra acestor orașe, și din acestea nu suntem aplicați a da ori-cui cât poțeste!.. Cu alte cuvinte: Mai încet, Românilor!, cu cererile voastre de a vă primi chiar ca conducători la noi! Aci noi suntem acasă, voi — venetici!..

La această îndrăzneală, pe care niște streini și-o pot îngădui față de Români în țara lor numai când conducătorii politici ai acestora sunt foarte slabi, — cum și sunt!, — dl Bacalbașa dă, în numărul dela 31 Decembrie 1926, următorul românesc și răsunător răspuns:

Ziarul „Czernovitzer Morgenblatt” îmi adresează o „scrisoare deschisă”, drept răspuns la articolele ce am scris privitor la bugetul comunei Cernăuț, și cu observații (arătare de păreri altele) la articolele despre romanizarea orașelor din noile ținuturi.

Ziarul minoritar este silit să mărturisească, că eu am propus (cerut) românizarea fără mijloace silnice, dar la apărarea acelor care „au de atâtea amar de vreme drepturi câştigate” (în acele oraşe).

Drepturi câştigate?

Şi Reşii spun că au asupra Basarabiei „drepturi câştigate”. Dacă un fapt hoşesc, o jăfulre şi o trădare (vânzare ruşinoasă), pot da drepturi „istorice”, dacă fapte pe care făptaşii ar face mai bine să le ascundă, ca ruşinile ale vremurilor, decât să le scoată la lumină ca cereri legitime, pot forma „drepturi câştigate” pe care le apără morala lor, atunci, de sigur, că şi în Bucovina se găsesc în filia drepturi potrivnice Românilor şi care pot fi scoase în po-triva lor!

Bucovina, pământ moldovenesc dela descălcătoarea lui Dragoş, a fost vândut Austriei printr'unul din cele mai revoltătoare fapte de piraterie internaţională („pirăţii” sunt hoşii de mare ce în calea corăbiiilor de le jăfuesc)... Vodă Grigorie Ghica a plătit cu capul său retezat, că şi-a ridicat cuvântul împotriva nedreptăţii (ce se făcea Moldovei lui, sfâşindu-se din trupul ei via Bucovina, aşa din senin, fără războiu, fără nimic!), iar dela anul 1775 şi până la 1917, sufletul românesc a cerut pentru sine în totdeauna pământul de baştină!

În Bucovina, minorităţile (neamurile streine) nu sunt decât aşezări ale întâmplării, crescute în secol domoiei străine, încurajate de stăpânirea Austriei, care a pus pe capul ţării, pe lângă legi şi moravuri, limba şi colonizarea (aducerea de streini).

În numele căror „drepturi” vorbeşte „Czernovitzer Morgenblatt”? În numele răpirii dela 1775? În numele capului retezat a lui Grigorie Vodă Ghica? În numele tâlhăriei speculată (stoarse) timp de 145 ani?

Când marele nostru Eminescu a lăcrămat în Dolna lui:

*Stefane, Maria Ta,
Tu la Putna nu mai sta!...*

el chema şi un trecut de mare glorie şi un timp de faţă de cea mai mare nedreptate. Versul lui spunea neamului românesc, că în pământul acelei Bucovine pe care a cântat-o celalt bard al românismului, gloriosul Vasile Alexandri!

*Dulce Bucovină,
Veselă grădină,
Cu pomi roditori
Şi mândri fectori...*

stă îngropată una din cele mai sfinte relice (trup de sfânt) a neamului.

Drepturile noastre de veacuri asupra Bucovinei, stau în cripta dela mânăstirea Putnei; drepturile voastre, a minoritarilor (a neamurilor streine), unde sunt?

Cât de adânci sunt rădăcinile voastre în pământul Bucovinei? Care este istoria voastră? Cări eroi vostri? Cu câte lacrimi aţi udat lanurile vecei ei grădini? Cu cât sânge aţi stropit apărarea acestui pământ strămoşesc?

Păsări trecătoare, sau păsări de pradă, buruienii aruncate de vânturile pustitoare, vă puteţi afla ici şi colo, în oraşele unei ţări trădate, vândută şi ingenuchiată. Dar drepturi istorice de „neamuri”, n'aveţi! Drepturile voastre au trăit cât au trăit genuchiul străin peste grămazul moldovenesc! Dar în ziua în care a reînviat „dreptatea”, au murit toate aceste „drepturi”.

Să fim bine înţeleşi!

Cât priveşte însă, despre unele drepturi singuratice (ca oameni, ca cetăţeni, nu ca „neam”), pe acelea le-am recunoscut cu aceea hotărâre inimă dreaptă dela care nu ne-am îndepărtat niciodată.

Am zis: funcţionarii (slujbaşi) deştonici şi leali (supuşi), recunoscători ai stăpânirei României, oameni de muncă şi oameni de treabă, acela să rămână în locurile lor, fie de ori ce neam ar fi.

Poporul român e un popor prea blând, ca să poată fi neîndurător, şi este un popor prea ertător ca să răzbune crimele (fărădelegile) trecutului, asupra nevinovaţilor de astăzi.

Lăsăm istoriei să judece crima dela 1775 dar ne cerem dreptul de a vindeca, zi cu zi, toate rănille făcute trupului şi sufletului românesc, în scurgerea celor 143 de ani!

Deci — **românizarea oraşelor!**...

Constantin Basalbaşa.

Acăste cuvinte adevărate, să le audă şi streinii din oraşele noastre din Ardeal, din Bănat, din Basarabia, — căci li se potrivesc şi lor aproape întru toate!

Pentru

Căminul „Cultural Creştin”

(Casa Studenţilor).

Ou Colindă

au umblat, ascultând îndemnul dat de „Libertatea”, o ceată de tineri colindători din com. Băcălniţi (jud. Hunedoara), lângă Geogiu de Jos), şi anume: George Cormoş, Gligor Cibean, Ioşif Vialcu, Ion Borza, A. Oancea, Aurel Drăgan şi Aurel Ploia. La invitarea lor au dăruit următorii pe cari i au colindat, sumele de mai jos pentru „Căminul Cultural” dela Iaşi:

Pirţu Remus, notar 60 lei; — Bota Iacob 50 lei; — Agneta Buta 30 lei; — Bucur Nic. 25 lei; — Căte 20 lei: Anisia Cormoş, Mara Sabin, Tat Eufrosina, Ciubean Serafin, Crişan Sabin, Zmântână T.; — Căte 10 lei: Urs Nic, Stoian I., Ioşif Hurdubău, Victor Zmântână, Crişan Serafin, Alb Aurel, Teofil Crişan, Zmântână G., Vialcu I., Drăgan Augustin; — Crişan I. 6 lei; — Căte 5 lei: Zaharia Aurel, Zaharia Nic., Ciubean I., Avramesc Teofil, Ioşif Aurel, Zmântână Tralan, Indreş El., Ioan Ioşif, Ioşif Luca; — Duriga Teofil 4 lei; — Mara Macavei 3 lei; — Zmântână Nic 2 lei.

Cinstiţii Colindători au mai dăruit şi din partea lor 125 Lei, de tot 571 Lei, din cari ne-au scris să trimitem Căminului 500, iar tinerului Totu la închisoare, restul de 71 Lei. Am făcut aşa. Fie laudă şi bravii colindători!

— Dl Vasile I. Vulcu, comerciant în Sebeş (jud. Alba) a trimis ca răscumpărare a feteiţilor de Anul nou şi de ziua numelui 500 Lei pentru Cămin. (Primind mandatul prea târziu, n'am putut vesti

răscumpărarea la timp). — Dl Liviu Chirciu din Şiria: 40 Lei; — Dumitru Crucean, vopaitor, Pecica 30 Lei.

— Dl Simion Iancu comerciant, din Aninoasa j. Huned) 330 Lei; I. Dumbrăvean din Rîşca (j. Huned.) 50 Lei; Rada Tomiţă, din Rădeşti 50 Lei, Nichif Bucureştean din Rădeşti, 20 Lei.

De tot azi . . . Lei 520.—

Din Nr. 51 (1926) . . . 259.613.—

De tot la „Lib.” . Lei 261.133.—

In Basarabia

stările nu s'au limpezit încă deplin nici acum. În ce priveşte folosirea Calendarului: Aşa, de pildă, din Ismail se scrie, că, deşi partea cea mai mare a credincioşilor au urmat chemarea firească şi cuminte a Episcopului Iulian (Teulescu, fostul protopop dela Alba Iulii) şi în toate cele 3 zile ale sfinţitelor sărbători, biserica catedrală (episcopală) era plină plină de credincioşi, — toţi s'au aflat pe la marginile oraşului câteva biserici, cari stăteau goale, căci credincioşii lor, aşăpti de Ruşi, cari n'ar voi să vadă pace şi bunăînţelegere între „moldoveni” (Români), n'au volt să sârbzeze Căraciunul de odată cu tot celălalt popor românesc, ci vor cere preoşilor să l sârbzeze de odată cu Ruşii, cari nu şi au schimbat Calendarul...

Săracii noştri fraşi (de ori fi şi Români printre ei), cât mai trebuiesc ei luminaşi, până să-şi înţeleagă roatul în acel pământ românesc, scufundat în mare de străini!

Din alte ţări.

Şcolile germane în Cehoslovăcia.

Bohemia, ţara Cehilor, trăia sub stăpânire germană între graniţele Austriei, (ca noi Români ardeleni între ale Ungariei). Ajungând pe urma războiului la neastărnare, — se găsesc în privinţa şcolilor tot cam în starea în care ne aflăm noi Români prin Ardeal, Bănat şi Crişana. La noi Ungurii au şi azi mai multe şcoli decât noi Români, mai multe teatre şi felurite aşezăminte culturale.

În Ceho-Slovăcia e tot cam aşa. Zilele trecute ministrul Şcolilor din Cehoslovăcia, Milan Hodza, a arătat în o dare de seamă a sa asupra şcolilor din ţară, că erau în anul şcolar trecut 98 de şcoli Medii şi Normale germane, adică 26 la sută din toate şcolile de acest fel din ţară, — deşi Germanii se găsesc în ţară numai 23 la sută.

Adecă, luând în samă numărul lor, au mai multe şcoli decât li s'ar cădea după acei număr.

Făcând apoi socoteală, cât a cheltuit statul cu şcolile peste tot, a aflat, că pentru şcolile ceh, toate la oaltă socotite, s'au cheltuit 681 mil de coroane, iar pentru cele germane 300 de mil, aşa că şi la cheltuieli se vede că statul a cheltuit mai mult decât s'a căzut pentru şcolile germane, în asemănare cu cele ceh.

Acăste stări vor trebui să înceteze şi în Cehoslovăcia, dar — şi la noi! Căci altfel înseamnă că noi, poporul stăpânitor, cel ceh acolo, cel român aici, — plă-

tim şi azi bir stăpânitorilor noştri de ieri, cheltuind pentru trebăniţele lor culturale din al nostru, — lucră ce nu mai e de suferit!

Pentru N. Totu,

am mai primit:

Din Bereşti (jud. Covurlui) Lei 631, trimişi de zeşelul nostru cetător Gh. Potolea, Român bun care duce în fiecare săptămână mai multe foi dela noi de le răspundeşte în acea comună. Dsa a primit sumele de mai jos ca ajutor pentru tinerul N. Totu din închisoarea Centrală dela Iaşi, dela următorii:

N. Balan 50 lei; — Cătei 40 lei: Jean Dimitriu, Dş. Neagu Eftimiu, comerc.; — Căte 30 lei: Otru Cristian, Diru A. Chiculţă; — Căte 20 lei: G. Potolea, G. Cezapopol, C. Lazăr, G. Ochiianu, I. David, G. Mitea, C. Bejan, C. Cozlanu; — Căte 15 lei: Niţă Negreacu, G. Mihălescu; — Căte 10 lei: P. Necula V. Neofit, G. Eftimiu, N. Muşat, Rada Spanoche, G. Ionaşcu, I. Nastacu, C. Pandele, C. C. Tîpăluş, Costică Roman, lord. Moroişanu, Mih. Lazăr, Filote Costică, lord Roman mic, G. Dobrea; — Ştefan B. Petru 9 lei; — Căte 8 lei: I. G. Tudosiu, St. Măţăşaru; — Căte 6 lei: I. Ionaşcu, Conache Sâmpetru; — Căte 5 lei: G. Patriche, Aft. Balan, A. Foca, Ilie Tăncăva, N. Muşat mic, T. Autochi, V. Dodu, P. Movilă, G. Movilă, I. Purcelescu, Anton Spanoche, Chiriac Marangoş, lord. Chirvase, elev, 4 Lei.

Din Conop (j. Arad) ne-a trimis bunul Român d. Milan Şerb, şef de gară, suma de 500 Lei primită dela:

Căte 100 lei: Milan Şerb, Ludovic Fedor; — Ioan Frit 50 lei; — căte 20 lei: Gurgorie Caba, Petru Săvulescu, Ioan Bălan, Ioan Galian, Ioan Marcescu, Vasilie Galian, Bălan Vasilie, Sofron Cimpeneriu, Andrei Marton; căte 10 lei: — Ioan Bălan, Ilieuşă Profile, Ioan Bălan, Nicolă Berari, Trandafir Muntean, Ghiţă Savulescu, Cheiaru Iordache.

— Dela Colindătorii din Băcălniţi apl. Geogiu, jud. Hunedoara), 71 Lei.

Apoi următorii, trimiţând abonamentul la foi, au pus sume potrivite şi pentru tinerul în suferinţă N. Totu:

Dl Prof. I. Romoşo, Orăştie, 200 L., Dşoara Tiţa Argintaru din Arad, 100 lei; Dl Ilie Arsenie, inv. în Gurăriulul (jud. Sibiu) 100 Lei; I. David din Viteşti. (j. Arad) 53 Lei; Liviu Chirciu din Şiria 40 Lei; G. Contrea din Timişoara 15 Lei. — Zăriele G. preot Berecşa (jud. Timiş) 15 Lei; Francisc Avramescu din Răbarbat (j. Huned) 10 Lei.

Ioan Dumbrăvean din Rîşca j. Huned.) 50 Lei; Petru Ghiocei, Sacul, (Bănat) 100 Lei; I. şi Nic. Surdu, Lişghed (Bănat) 60 L., I. Bălaş, Secuşigeni, 30 Lei, Filip Popovici, Sănnicoleni, 20 Lei, Nic. Buta, Şteu-Măgheruş, 20 Lei, Gavril Tomiuc, Crasna Işchii (Bucov) 20 Lei, Alexe Covactu, Ulmeni, 50 Lei.

De tot azi . . . Lei 2.084.—

Din Nr. 2 (1927) . . . 8.979.—

Total Lei 11.063.—

Colindă abonati

Aceia care nu doresc a avea foile noastre în anul 1927, sunt rugaşi a nu mai primi numărul viitor (4), ci a scrie pe fişia cu adresa: Nu se primeşte; napoi: la Orăştie! — ca să ştim să oprim mergerea foilor mai departe.

Preţul Calendarelor

e azi schimbat, în vederea scumpirii poştei dela Anul-nou înainte. Cei ce acum trimit după calendare, să ţină samă de preţul nou stabilit al lor. Vest-i în faţa din urmă a foilor. Cei ce trimit prea puţin, vor primi numai a-tătea Calendare câte li-se cad pentru banii trimişi.

NOUȚĂȚI

Bal costumat. Societatea Femellor Române din Orăștie, organizează azi, în 6 Ian., în sala hotel „Central”, bal costumat, — la care și damele și domnii se vor înfățișa, pe cât numai se va putea, în costume naționale.

Palatul Patriarhiei se piănuește a se zidi la București. Primăria capitalei a hotărât să expropreze (să răscumpere) mai multe case de pe un loc ce bate în mai multe străde în București, și pe acel loc, cam în inima orașului, vor să ridice **Palatul Patriarhiei**. Adecă al Capului celui mai înalt al bisericii ortodoxe române. Alăturarea de Palatul Regal, care, după ce a ars, va fi acum rezidit după un plan mult mai mare și arătător, — Palatul Patriarhiei va fi o podoabă din cele mai prețioase ale capitalei țării, închinându-se prin înălțarea sa din afară, starea pe care o are biserica cea dintâi, cu credincioși mai numeroși din țară.

Se poate ca tot aci să se zidească și biserica Patriarhiei, — căci cea de azi, din Dealul-Spirii, lângă care se află zidit Palatul Adunării Deputaților, e prea de tot modestă, sărăcuță și neîncăpătoare, o scumpă rămășiță a unor vremuri umilite, sărace, pentru mult încercatul neam românesc al Vechiului Regat. Scuturând acum de pe trupul său praful acelor vremuri, el își va zidi și biserica conducătoare în țară, — în strălucirea care se oglindească starea lui liberă și înălțată de azi.

Presara de Anul Nou la Orăștie, a fost frumos sărbătoasă prin producția „Cercului Studenților Universitari” din județul Hunedoara, cu concursul „Reuniunii Femeilor Române”, careia tinerimea îi aduce calde mulțumiri. A fost la înălțime și mai bine ca ori când dl. I. Indrieș, artist la Opera din Cluj, cântând în chip fermecător; foarte bine, cu deplină pătrundere, a declamat dsoara Illi Dobo; dragălașe ca totdeauna a fost dș. Doina Dobo în cupletele sale, — de asemenea bine și Corul Soc. tinerilor. Publicul a rămas deplin mulțumit de producție; venitul curat a fost cam 5500 Lei, care se va folosi pentru **daruirea satelor din județ cu Bibliotecii Poporale**, — lucru care face mare cinste tinerilor nostri Universitari.

La ora 12 dl. Director Aron Damian, a salutată Anul-nou prin o vorbire plină de suflet românesc și de frumoasă gândire. A urmat joc vesel până 'n zori.

Refacerea unei Mănăstiri. La Sâmbăta de sus (jud. Făgăraș) se află rămășițele unei vechi mănăstiri zidite de evlaviosul voevod Brâncoveanu, care pe atunci avea putere și dincoace de Carpați în Țara Făgărașului, nainte cu vre o 300 de ani. În lăuntru părăsitului sfânt locaș, se găsesc încă foarte frumoase

frescuri (podoabe), dovadă a strălucirii de odinioară a mănăstirii.

I. P. S. Metropolitul N. Bălan s'a hotărât să rezidească sfânta mănăstire, aducându-o de nou la vechia ei strălucire. În acest scop a deschis colectă (strângere de daruri), începând I. Pr. Sfinția Sa cu 100.000 Lei. Asesorii și fruntașii din Sibiu au dăruit câte 12.000, 10.000, 5000, — și repede s'a adunat un început de fond de 230.000 Lei. În bisericile ortodoxe din Metropolie încă s'au adunat daruri în ziua de Anul-nou cari și ele vor da sume, însemnate. Dar cum zidirea va costa milioane multe, — e lipsă încă de mari ajutoare, pe cari biserica le cere credincioșilor săi.

Răscumpărare de ziua numelui. Dl. Prof. Ioan Romoșan și-a răscumpărat felicitările de ziua numelui, trimțându-ne 200 Lei pentru scopurile culturale și de binefacere ce sprijinim. Noi l'am trimis ca ajutor tinerului în suferință N. Totu.

Logodnă D-soara Lory Deac, fca dlui șef judecător Dr. A. Deac din Orăștie și dl. Tiberiu Eșek, farmacist-diplomat, logodiți în ziua de 1 Ianuarie 1927.

Tinerii țărani români din Orăștie aranjază Damitecă în 9 Ian. seara, în sala hot. „Central” din Orăștie. Producție teatrală împreună cu joc. Venitul curat va fi dăruit pentru fondul de zidire a bisericii române ort. din loc. Se joacă 2 piese teatrale „Un bărbat pentru o haină ruptă”, comedie, jucată de Aurel Igna, Georgé Filip, Aug. Ispas, Nic. Pârvan și dș. Florica Săciu și Saveta Filip; apoi „Săpătorul de bani”, comedie, jucată de G. Șulof, I. Lăncrăjan, Remus Filip, Const. Oprea, Ion Filip și dș. Maria Jarca. Va declama d. Gh. Carașca: „Cel mai tare om din lume”.

„Dispensar Principe Mircea” la Orăștie.

— Staturi gratuite mamelor cu copii mici. —

S'a dovedit de cercetările doctorilor, că moartea copiilor mici, sugaci și a celor dintâi ani de viață, vine mai ales din lipsa de cunoștințe a mamelor de a și îngrijii copilașii în vârstă aceea fragedă a lor. S'a dovedit și aceea, că la alte neamuri, cari au fost mai norocoase în a avea școală bună, decât poporul nostru, moartea copilașilor e mai mică și așa sporul lor firesc prin nașteri, e mai mare decât al nostru al Românilor.

Pentru a înlătura pe cât e omește cu putință acest rău dela neamul nostru, s'a înființat „Societatea Principele Mircea” pentru ocrotirea copiilor sugaci, în toată țara.

Societatea lucrează în cele mai multe orașe de seamă din țară. Își are cancelaria ei, are înțelegere cu Doctorii de înimă cari vor să stea fca ajutorul neamului lor în privința asta, pune anumite zile pe săptămână când mamelor cu copilașii mici, sugaci, să vie cu copilașii la cancelaria asta dăătoare de sfat; acolo Doctorul îi cercetează copilașii, îi măsură, îi cântărește, vede din asta dacă e destul de dezvoltat pentru vârsta ce o are (căci se știe, dovedit de știință, cât de mare și de

greu trebuie să fie un copil la 2 luni, la 3 luni, la jum. an, la 1 an), și dacă copilul e deplin dezvoltat, sfătue pe mamă numai aceea ce vede că ar mai putea face pentru copilașul ei iubit; dacă e slab dezvoltat ori bolnăvuiț îl dă sfat ce să facă pentru înțărțarea și înzdrăvănirea lui. De multe ori mama însăși poartă vina slăbii copilului, fie că se hrănește rău, sau cu mâncări nepotrivite, și atunci o sfătue pe ea ce să facă pentru a fi mamă bună de alăptat. — Peste tot e aceasta un lucru de cel mai mare folos și bine pentru mamele cu copii mici.

Și toate aceste sfaturi se dau — fără nici o plată!

Avem plăcerea a vesti, că o astfel de Cancelarie de sfatuit mame cu copii mici, zisă „Dispensariu”, — se înființează și la Orăștie!

Numita societate înființând și în Orăștie o filială a ei, cu un Comitet sub președinția d-nei Mărioara Dr. Deac, Comitetul a umblat și a găsit local gratuit în casele dlui Dr. Aurel Vlad (Str. Barțiu nr. 13, lângă Judecătoria), pe acela l a mobilat potrivit scopului și primind apoi ce e mai prețios, sprijinul unui domn medic, dl. Dr. Ioan Solomon, — vestește cu bucurie, că stă la îndemâna mamelor cu copii sugaci în ficare Mercuri după amiază, dela clasurile 2 până la 5. Mamele cari în acest timp își aduc copilașii lor aci spre vederea medicului, vor primi tot sfatul cel bun ce să facă mai bine pentru copilașii lor, — neluându-li se nici o plată pentru acest ajutor cu sfat doctoresc.

Cei-ce ne sorți

sunt rugați să trind seamă de scumpirea poștei dela 1 Ianuarie înainte: Pe o Cartă Postală au să pună încă 1 Leu lângă cel unu tipărit pe cartă și 25 bani de ajutor. — Pe scrisoare închisă: să pună 5 Lei și 25 bani ajutor.

Scrisorile pe cari e pus prea puțin, noi nu le primim. Ele merg napoi la cel ce le-a trimis și acela va plăti îndoit ce n'a pus.

O dare nouă și bună s'a pus în Italia dela 1 Ianuarie 1927 o vor plăti cei pe cari îi privește: E darea pe burlaci (pe tinerii rămași necăsătoriți). Se plătește de toți câți rămân necăsătoriți dela 23 de ani în sus, până la 55. Că sunt de tot în Italia 3 milioane de flăcăi bătrâni de aceștia. Pe fetelile rămase nemăritate, darea nu se pune

Imprimare

pentru notari și primari.

Am redactat pentru dnii notari și primari: Arătări în cauze convenționale de câmp, provăzute cu Decisul preturei pentru pertractare, — etc.

Sunt compuse cu toate îndrumările și dispozițiunile legale, așa că se pot întregi cu ușurință.

Trimise franco-recomandate costă bucata 2 Lei, dacă se comadă cel puțin 50 bucăți.

Petru Damian
Prim-pretor, Orăștie.

(0) 1—3

Mulțumită publică.

Reuniunea „Femeilor Române ortodoxe din Cugir” aduce mulțumiri dăruitorilor mai jos arătați, cari din prilejul „Concertului” organizat la 11 Dec. 1926 de acesta Reuniune, cu concursul dnii Alice

Damian și a dlui Preot Ioan Damian, pentru ajutorarea copiilor săraci, — au suprasolvit sumele ce mai jos:

Dnii Simion Damian, Orăștie 420 lei, Valeriu Herlea, Cugir 420 lei, Păr. Ioan Moța, Orăștie, 320 lei, Heine Paul, Cugir, 140 lei, Liviu Hnrlea, Orăștie, 70 lei. — Câte 50 lei: Ioan Rebegea, Sibiu, Inginer Ștefănescu, Cugir, Nic. Muntean, Dș. Thei Hermina, Dr. Klein Ozkar, Sim. Teodorescu, N. Száto, Jibot, N. Mitache. — Câte 20 lei: Ing. Gane, Ing. Popea, Vas. Băcilă, N. Marian, Aurel Cigărean, Vas. Motoașcă, Const. Bratu, N. Meghesy, Jibot, N. Cerbican, Vinerea, N. Reindhal, Vinerea, Remus Herlea, Vinerea, Iuliu Herlea, Vinerea, Armin Grosz, Jibot, N. Ștefănescu, Orăștie, N. Cserna, N. Imeca, N. Toderas, N. Brânzeu, N. Dvorechi, N. Răth, Aug. Pasca, Csaszrocy Gyula, G. Enachescu, N. Mărginean, Fabrica de Flori, D-ra Biro Hermin, Lechner Anton, Ioan Maier, Aurel Popa, Const. Simnicean, Aron Irinca, F. Altman, S. Soimus; — Câte 10 Lei: Inginer Baldovin, D-ra Mia Berlan, N. Iftimie, toți din Cugir.

„Reuniunea” mai aduce mulțumită doamnelor: Gane Popea, Motoașcă, Simnicean, Herlea, Popescu, Stricatu, D-ra Biro Hermin, D-na Pătruscă Marian, pentru prăjiturile donate pe seama Bufetului.

„Reun. femeilor rom. ort.”

Corul Bisericii române unite din Orăștie, aduce și pe această cale sincere mulțămite Domnilor și Doamnelor, cari au binevoit a contribui — cu sumele de: 500 lei, V. Pop, S. Damian; 400 lei: S. Svaby; 300 lei, Dr. A. Vlad, Aron Demian, V. Turdășan, Văd. V. Vlad, N. Opincar; 200 lei. A. Deac, Dr. R. Dobo, S. Oronaș, D. Martin, P. Andron, A. Grădină, C. Baicu, N. Prașia; 130 lei: Gh. Cloca; 100 lei: I. Ieniu, D. Molnar, dna Procinchievici, V. Belei, V. Necșu, V. Iacob, I. Rob, S. Vlad, P. Drăgan, I. Lupan, Col. Gornea, T. Vulpe, I. Roșca, I. Romoșan, V. Păcurar, Eister, S. Ciurșag; 60 lei: P. Damian, N. Cărpinișan; 50 lei: N. Nicoară, — din prilejul Colindei în seara de ajun la Fondul corului.

Pentru coriști: Prof. S. Clamaș.

Posta Redacției.

Dlul Vasile Bôca Inv. Cizer. în abonament VI s'a pus 134 lei, Mai aveți de plată pe anul de față 35 lei.

Dlul Preot Iacob Brialmă Toporăști. Nu avem călindare de masă. Cereți-le la Librării.

Dlul P. Negovan. Răcăjdia. Am primit banii pe caledare. Abonamentul vă e plătit până la sfârșitul anului 1926.

Celor ce tușesc
Celor ce au flegmă
Celor slabi la plămâni
le aduce alinare, vindecare,
poștă de mâncare și putere
leacul

SIROMALT



care e prescriu
de tamăduitor
de cel dintâi
Doctori din
lume.

Se capătă în
toate farmaciile
(apotecile). Cereți
„Cărticica
cu îndrumări
pentru cei cu
plămâni s'abe”
dela

Laboratorul

„GEA”-Kraayer
(964) Timișoara, Nr. 36. a-a

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE“, pe 1927.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur, luat din prăvălie: **cu 17 Lei**.
Trimise pe post, franco-recomandat, se trimit cu următoarele prețuri:

1 Calendar singur, franco-recomandat 26 Lei.

2 până la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.

Dela 6—10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu **13 Lei** unul, și peste prețul tuturor la oalașă socotit, se adaugă 10 Lei taxa de postă recomandată. (Așadar pentru 10 exemplare trimiși **130 Lei** și 10 Lei recomandarea, de tot **140 Lei**; — pentru 20 exemplare **280 Lei** și așa mai departe).

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonaților noștri vechi, buni plătitori, le trimitem, la cerere, câte 10—15 ex. pe cari să le plătească după vânzare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vândut, pentru osteneala lor. — A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea“
Orăștie (jud. Hunedoara).

(0) 5 -

Pădure de vânzare.

În comuna **Balsa** plasa Geoagiu, jud. Hunedoara, se află de vânzare din mână liberă, o pădure de fag de peste 22 jugăre, din care 15 jug. pădure foarte groasă, bună pentru clădiri și stângini de lemn de foc, iar 7 jugăre pădure mai subțire, bună pentru lemne de construcție pari și nuele.

Pădurea se poate scoate cu carul, fiind așezată în marginea comunei. Se capătă atât lucrători, cât și cărași.

Tot în apropierea acestei păduri se mai află de vânzare o pădure de peste 3 jugăre ceriș, etc., bună pentru lemne de construcție și lemne de foc.

Sătenii lipsiți de pădure, se pot întovărăși mai mulți la cumpărat, sau pot cumpăra și singuratici parcele mai mici, căci se vând și parcele de câte un stert (1/4) jugăr, cu preț dela 2500—5000 Lei una, după cum e pădurea.

Pădurea se dă și în felul următor:

Din lemnele tăiate, 2 părți din 3 să fie ale cumpărătorului și 1 parte a proprietarului. În acest caz cumpărătorul nu trebuie să plătească în bani prețul, lemnului, ci să aducă partea proprietarului la Orăștie.

Pădurea e lângă drum de car.

Vânzarea o face subsemnatul proprietar:

Petru Damian,
Prim-pretor, Orăștie.

(842) 4—5

Motor pentru mașină de imblănit și de tăiat lemne, de 6 H. P. fabricat „Motortalep“ din Pesta, — e de vânzare. Se poate vedea la subscrierul Sâmbăiă în 8 Ian. și Sâmbăiă în 15 Ian.

Nicolae Stancu

(965) 1—1 Orăștie, str. Câmpului 3.

Casă de vânzare

În Orăștie, strada Beriful 5 e, e de vânzare din mână liberă. Are apă curgătoare prin grădina. — Informații în str. Materii-de-jos nr. 2.

O casă cu drept de cârcimă,

se vinde din mână liberă. Chiar în anul acesta s'au început tăieturi în pădurile expropriate de acea comună și lemnele nu se pot transporta decât prin acea comună; E pusă și condiția că cu bonurile date de firmă, nu se poate cumpăra nimic dintr'altă parte decât dela acea casă. Altă crîsmă în comună nu este! Se vinde din cauza că proprietarul e bătrân. Informații mai detaliate se pot da de: **Bacur Oprean** în Ciopsea, p. Hajeș. (400) 64

2 învățăcei se primesc la subscrierul pentru meseria de zidărie.

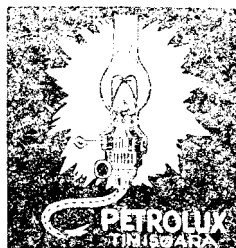
(962) 2—2 Ilie Ciurdăresc,

Intreprinzător de zidiri în Orăștie
Str. Avr. Iancu 6 (f. Promenăzii).

Altoi de viță și tot felul de

viță de vie direct producătoare, bogată în rădăcini, de 1 și 2 ani, mai departe Riparia și viță de vie de 1 și 2 ani cu rădăcini, din aceleași soiuri viță netedă, se poate procura pe prețurile cele mai ieftine, la via

(934) 5—15 **I. Szücs,**
Diosig, 31 (în Bihor).
— Preț-curent gratuit și franco. —



(955)

„Petrolux“ este o lampă miraculoasă

Becul poate fi întrebuințat în orice lampă. Consumă orice fel de petrol, produce o lumină de 99 de luminări. Consumă în 15 ore 1 litru de petrol.
Cumpărați numai becuri de „PETROLUX“! Feriți-vă de imitațiilor! Cereți lista de prețuri gratuite.
„PETROLUX“, TIMIȘOARA, STR. I. VACARESCU 30
Prețul unui bec complet, franco rambursat Lei 750.—
Prețul unui bec simplu de mână Lei 100.—

Feriți-vă de imitațiuni fără valoare! — Cumpărați numai dela reprezentantul rostru dovedit sau dela firma de mai sus!

Tipografia „Libertatea“ în Orăștie

Casă cu cârcimă și moșie de vânzare.

Lângă gara Simeria, între drumuri, se află casă cu cârcimă la drum, lângă moșie cu abori, având 9 camere (odăi) mari, o sală și loc de prăvălie; fundamente de ciment, zid, țiglă, în stare foarte bună. Are tot inventarul necesar crîșmei (mese, scaune, sticle, etc.) Are tragere foarte bună, aflându-se la încrucișare a 4 drumuri și fiind lângă gara Simeria cu linia Petroșani. Are cuglărie, șoproane, grajduri, șură la cu te separată, grădina.

Lângă ea 7 jugăre moște clasa I, într'o tablă. Pe moșie încă o casă nouă de zid cu țiglă. Pământul foarte bun de grădinarit, fiind la marginea casei morii.

De vânzare din mână liberă, fără sar în. Condiții de plată ușoare. — A se adresa proprietarului:

953 3—3 **SIMION DĂMIAN,** Orăștie (lângă postă).

Funcționar cu practică îndelungată de birou, cunoscând administrația publică, caută post imediat la Notariatele, Secretariatele comunale. Pretenții modeste; adresa la ziar.

(959) 2—2

Tapiter. Primesc spre pregătire: otomane, madrațe, și tot ce ține de lucrul de tapiter, — lucrata solid și cât mai ieftin.

Ungar Toma,

(961) 2—2 Orăștie, str. M. Viteazul, 53

De vânzare

(882) 15—
În Orăștie: o casa la piață, constatătoare din vîră

16 camere de locuit,

apoi grajduri bune pentru 15—20 capete de vite, lemnași spațioase, cotrețe mari pentru porci, șură mare pentru căni, căruțe și făcătoare în curte. Casa este în str., cu 2 locuiri de prăvălie sub ea, cu front la piață și situată în colț a trei străzi, cu două intrări. Curtea e des-părțită prin o curte mare economică. Podurile locuințelor și a lemnașilor sunt anexe pregătite pentru păstrarea mai multor vițoara de bucate. Sub locuințe se pot pune țigări și bine construite. Curtea, parte a asfaltată, parte pământ și piatră. Casa e bine situată, se vând din mână liberă, fără nici o sarcină pe ea.

Informații se pot lua dela proprietarul casei din **Piața Regina Maria, Nr. 30, din Orăștie.**

Unenic român, vîrstă 14 ani împlinește, — se primește în Atelierul de tăvănușerie și construcțiuni în fer:

Dumitru Tața,
Seliște, J. Sibiu.

(964) 2—2

O casă de vânzare

În comuna **Romos** (Ulița mare Nr. 241), constatătoare din 2 odăi, pivniță, în curte o casuță pentru bucătărie și șură.

Tot aici se mai află de vânzare două fânate și o grădina.

Informații se pot căpăta în Orăștie, str. V. Alexandri (Romșelului Nr. 34) (958) 2—2

PODGORENI!



Atreg atențiunea marilor podgoreni, Cooperatorive, Bănci și comercianți de vițe, că în pepiniera mea se pot câmpăra în ori ce cantitate și cu prețurile cele mai avantajoase renomitele **vițe altoite** de 1 și 2 ani cu rădăcini abundente din **ERMELLEK** și varietățile direct producătoare, nobilitate prin fânășia polemlui de flori. Le cumpărați mai mari, reducere considerabilă. — La cerere trimit imediat gratis și franco catalogul meu. Adress:

Ștefan Kágyi Szabó

(950) proprietar de pepinieră 3-10
Oradea, Parcul Carmen Sylva 12.

Beția

Cine voește a scăpa de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „**Antibetintul Verdes**“, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „**VULTURUL ALB**“ Nr. 33, Lugoj, Banat

Bolnavii de PLĂMÂNI

astmatici bolnavi de pept
scrofuloși anemici
săraci de sînge slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin
Stropul VERDES
4 sticle 540 lei prin ramburs.

3—16